

# PARTNERUP

## Izvješće PARTNER UP projekta Nacionalna razina

Del. 2.2



Funded by  
the European Union

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih. [Broj projekta: 101087193]

## Informacije o projektu

<b>Kratica</b>	PARTNER-UP
<b>Naslov</b>	Partnerstva i angažman dionika za oblike usavršavanja
<b>Broj</b>	101087193
<b>Potprogram ili KA</b>	ERASMUS-EDU-2022-PI-FORWARD-LOT3
<b>Web stranica</b>	<a href="https://partnerup-project.eu">https://partnerup-project.eu</a>

## Sažetak

Sljedeća nacionalna izvješća predstavljaju ishod početne analize dokumentacije koju su proveli projektni partneri u Hrvatskoj, Cipru, Grčkoj, Italiji, Latviji i Rumunjskoj s ciljem produblivanja stvarnog stanja u provedbi inicijative Oblici usavršavanja (Upskilling Pathways - UP) u svakoj zemlji partneru projekta te na razini EU-a.

Analiza je omogućila partnerima da istraže i razmijene znanja o nekoliko aspekata povezanih s UP inicijativom: zakonodavni kontekst i mjere, uspostavljene ključne mjere na lokaciji, ciljane skupine, glavni izazovi u dopiranju do ciljanih skupina, glavni izazovi u procjeni kompetencija, pružanje prilagođenog procesa učenja te vrednovanja i priznavanja stečenih vještina, akteri koji provode oblike usavršavanja (Upskilling Pathways), te uspostavljeni mehanizmi suradnje.

Analiza se temeljila na doprinosima dionika, pregledu aktualne literature i savjetovanju s nacionalnim/EU dokumentima o politikama učenja i obrazovanja odraslih te o oblicima usavršavanja (Upskilling pathways), koje je objavila Europska komisija ili su ih razradile europske mreže/udruge.

Ishodi analize poslužili su kao osnova za daljnji rad projekta.



### **Razvojni tim**

Sylvia Liuti, Chiara Marchetta – FORMA.Azione srl

Mario Vučić, Sandra Petek, Mateja Mandić, Ana Tomljanović – Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (AVETA)

Antonela Marjanušić, Tajana Marušić – Ustanova za obrazovanje odraslih Dante

Xanthia Aristidou – CARDET

Mariana Matache, Maria Patrascu, Marin Matache - Europsko udruženje za obrazovanje odraslih Rumunjska

Alexios Kokkos, Dimitrios Patronas - Helenska udruga za obrazovanje odraslih

**SURADNICI:** Asociatia Institutul Bucovina

*Rujan 2023.*



## *Sadržaj*

<b>1 Introduction .....</b>	<b>5</b>
<b>2 Analysis reports .....</b>	<b>7</b>
<b>Country Analysis - Croatia .....</b>	<b>9</b>
<b>References .....</b>	<b>14</b>

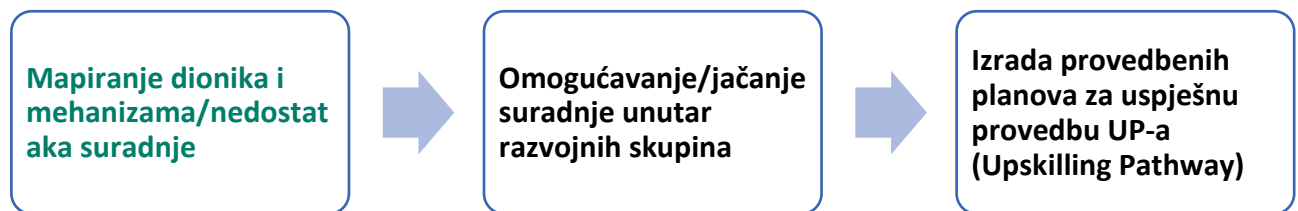
## 1 Uvod

Sljedeća nacionalna izvješća predstavljaju ishod početne analize koju su proveli projektni partneri u Hrvatskoj, Cipru, Grčkoj, Italiji, Latviji i Rumunjskoj s ciljem produblivanja stvarnog stanja u provedbi inicijative Oblici usavršavanja (Upskilling Pathways - UP) u svakoj zemlji partneru projekta te na razini EU-a.

Preciznije, analiza je bila namijenjena prikupljanju kvantitativnih i kvalitativnih podataka i informacija o:

- postojećim i nedostajućim dionicima,
- postojećim mehanizmima i strukturama suradnje,
- nedostacima u suradnji,
- dobrim praksama u vezi s provedbom oblika usavršavanja (Upskilling Pathways- UP) u zemljama Partner UP-a i na razini EU-a,

kako bi se **pružila osnova za politiku i praktični rad projekta.**



Proces analize omogućio je partnerima da istraže i razmijene znanje o nekoliko aspekata povezanih s inicijativom UP (Upskilling Pathway):

- analiziranje glavnih izazova u provedbi UP-a, s obzirom na definiranje prednosti i nedostataka u suradnji, utvrđivanje postojećih koordinacijskih struktura, nedostajućih dionika i kako je to utjecalo na redoviti proces provedbe;
- mapiranje i analiza popisa mogućih/korisnih dionika za uključivanje, kako bi se jasno stavila do znanja njihova dodana vrijednost i očekivani doprinos;
- definiranje načina na koji mogu dodatno omogućiti provedbu UP-a.

Kako bi se prikupili visokokvalitetni podaci, analiza se provodi prema dvije različite metodologije, a obje su usmjerene na definiranje nedostataka u suradnji i utvrđivanje mogućnosti za jačanje već uspostavljenih pozitivnih/smislenih odnosa te uključivanje i angažiranje dionika koji nedostaju i/ili novih dionika: **analiza i mapiranje dionika.**

**Analiza** je uglavnom bila namijenjena produblivanju stvarnog stanja u provedbi UP inicijative u svakoj zemlji projekta i na razini EU-a, istražujući:

- zakonodavni kontekst i mjere;
- ključne mjere na snazi;
- široke ciljne skupine;
- glavni izazovi u dopiranju do ciljnih skupina;
- glavni izazovi u procjeni vještina, pružanju prilagođenog učenja i vrednovanja te priznavanju stečenih vještina;
- akteri koji pružaju oblike usavršavanja;
- uspostavljen mehanizam suradnje.

Analiza se temeljila na pregledu aktualne literature i savjetovanju s nacionalnim/EU dokumentima o politikama učenja i obrazovanja odraslih te o oblicima usavršavanja (Upskilling pathways), koje je objavila Europska komisija ili su ih razradile europske mreže/udruge.

Mapiranje dionika razvijeno je na razini zemlje kroz različite aktivnosti:

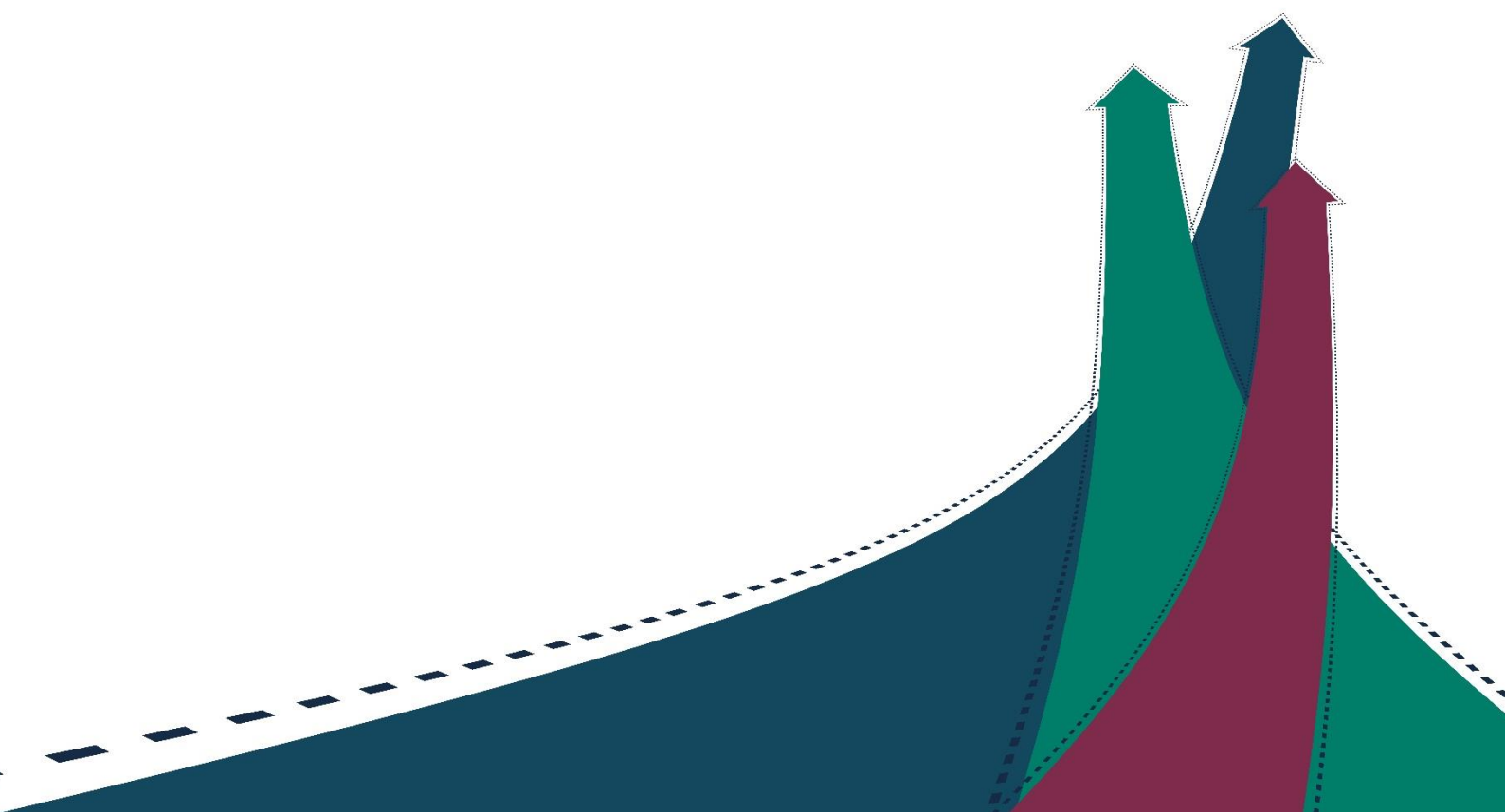
- **interno promišljanje** u partnerskoj organizaciji i/ili u nacionalnom projektном timu, razvijeno kolektivnom razradom ideja o specifičnim ključnim pitanjima, kako bi se podijelio zajednički pogled na glavne potrebe i ciljeve za razvoj suradnje s/među dionicima;
- **fokus grupe / intervjui** s nacionalnim dionicima prema zajedničkim Smjernicama, s glavnim ciljem da ih se usmjeri u samoprocjeni njihove uloge u oblicima usavršavanja, njihove relevantnosti i njihovog glavnog doprinosa.

Kao rezultat primijenjenih metodologija, partneri/nacionalni tim izradili su **Izvješće analize po zemlji i tablicu za mapiranje dionika**, kako slijedi.



## **2 Izvješća analize**

*Izvješće o analizama koje su provedene na odgovarajućoj nacionalnoj razini*



**Analiza po zemlji  
HRVATSKA**



## Analiza - Hrvatska

<b>Država</b>	Hrvatska
<b>Odgovorna (e) organizacija (e)</b>	Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (ASOO/AVETA), Ustanova za obrazovanje odraslih Dante

### Oblici usavršavanja u svakoj zemlji: stanje u provedbi, glavne ciljne skupine, izazovi

Sukladno Zakonu o obrazovanju odraslih, obrazovanje odraslih obuhvaća: provedbu formalnih obrazovnih programa za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja/kurikuluma za stjecanje kvalifikacija na **razini 1 (svjedodžba o osnovnom obrazovanju), razini 2 (svjedodžba o strukovnom obrazovanju), razini 3 (svjedodžba o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju više srednje škole, 1-2 godine), razini 4, razini 4.1 (svjedodžba o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju više srednje škole, 3 godine), razini 4.2. (svjedodžba o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju više srednje škole, 4 godine) i razini 5 (specijalistički programi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja)**<sup>1</sup> Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO), i to:

- a) obrazovni programi za stjecanje i **vrednovanje skupova ishoda učenja (tj. mikrokvalifikacija)**
- b) obrazovni programi za stjecanje **djelomične kvalifikacije**
- c) program obrazovanja za stjecanje **pune kvalifikacije**.

Programi obrazovanja za stjecanje djelomične kvalifikacije obuhvaćaju:

- a) **strukovno osposobljavanje** - djelomične kvalifikacije koje se stječu na 2., 3. i 4. razini HKO-a, a kojima se pristupa najmanje s 1. razine (potvrda o osnovnoškolskom obrazovanju)
- b) **programi stručnog usavršavanja** - djelomične kvalifikacije koje se stječu na razini HKO-a 4, a kojima se pristupa s barem iste razine
- c) **stručno specijalističko osposobljavanje** - djelomične kvalifikacije koje se stječu na razini HKO-a 5, a kojima se pristupa najmanje s razine 4.1.

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) instrument je kojim se uređuje cjelokupni sustav kvalifikacija dodijeljenih na svim razinama obrazovanja u Republici Hrvatskoj. HKO uvodi **standarde zanimanja i standarde kvalifikacija** koji služe kao osnova za izradu obrazovnih programa na svim razinama obrazovanja. Standard zanimanja uključuje popis svih ključnih poslova određenog zanimanja i popis kompetencija potrebnih za njihovu uspješnu izvedbu; standard kvalifikacije uključuje sve ishode učenja koji se moraju steći u svakom programu koji vodi do određene kvalifikacije<sup>2</sup>.

Novi Zakon o obrazovanju odraslih donesen 2021. godine bio je jedan od noviteta za Hrvatsku na sustavnoj razini, uvodeći priznavanje **mikrodokaznica**. U skladu s novim Zakonom, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih razvila je detaljnu 'Metodologiju za izradu

<sup>1</sup> <https://www.cedefop.europa.eu/files/2021-09/Croatia-nqf-country-page.jpg>

<sup>2</sup> <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/croatia-follow-croatian-qualifications-framework-register>

programa obrazovanja odraslih za stjecanje mikrokvalifikacija, djelomičnih kvalifikacija i cjelovitih kvalifikacija koje se financiraju putem vaučera i drugih izvora financiranja'.

Novost tih programa koji dovode do mikrodokaznica također leži u njihovoj vrsti financiranja, jer uvode **vaučere** za osobe koje se bave obrazovanjem. Bonove izdaje Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) od travnja 2022. godine. Do kraja listopada 2022. godine popisano je više od 102 ustanova za obrazovanje odraslih s više od 711 dostupnih mikrokreditnih programa, uključujući veliki broj programa usavršavanja digitalnih i zelenih vještina. Polaznici kojima je odobren vaučer dobivaju u prosjeku 1 300 EUR (plaćeno izravno odabranom i certificiranom pružatelju ALE-a). Većina tih učenika je nezaposleno ili traži novu priliku za posao (78%). Do danas je više od 10 700 ljudi poslalo zahtjev za vaučerm. Mikrodokazne isprave koje se promiču putem ovog sustava vaučera već su postale jedna od najnaprednijih mjera za privlačenje učenika u obrazovanje odraslih, istodobno osiguravajući usklađenost pruženog obrazovanja s potrebama tržišta rada.

Prednosti svih ovih reformi u hrvatskom sustavu obrazovanja odraslih uključuju:

- davanje prednosti razvoju vještina i **učenju temeljenom na radu**, usvajanje pristupa usmjerenog na učenika
- preoblikovanje strukture za očekivanja tržišta rada i **petlje povratnih informacija** između standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i nastavnih planova i programa
- drastično povećanje broja i raznolikosti programa stručnog osposobljavanja i stručnog usavršavanja **koji su besplatno** dostupni pojedincima (budući da su prije ove reforme većinu programa plaćali sami polaznici ili ih je HZZ rijetko financirao putem poziva na javnu nabavu za određene deficitarne profesije)
- omogućavanje besplatnog pristupa obrazovanju i **zaposlenim i nezaposlenim** osobama
- omogućiti odraslim osobama s **HKO-om razine 1** (svjedodžba o osnovnoškolskom obrazovanju) pristup mikrokvalifikacijama i djelomičnim kvalifikacijama koje se stječu na razinama 2, 3 i 4 HKO-a, čime se osigurava veća vertikalna mobilnost

Međutim, brojni izazovi i dalje ostaju.

- Glavni izazov koji spominju svi dionici je **dopiranje i motiviranje** odraslih s niskim kvalifikacijama za sudjelovanje u obrazovanju, uzimajući u obzir njihova iskustva u formalnom obrazovanju, samopouzdanje i osjećaj postignuća. Postoji potreba za ciljanim i inovativnim pristupima kako bi se ti pojedinci učinkovito angažirali – za provedbu nacionalnih medijskih kampanja za promicanje prednosti ALE-a, za pružanje potrebne podrške koja im može omogućiti pristup učenju (tj. plaćeni troškovi prijevoza za učenike koji žive dalje od pružatelja ALE-a, plaćena obuka tijekom rada koja odraslima omogućuje da rade oboje uz podršku poslodavca). To također uključuje profesionalno usmjeravanje i/ili sve informacije pružene učenicima – to bi značajno smanjilo broj odraslih koji napuštaju početne faze procesa, kao i povećao broj odraslih zainteresiranih za učenje.
- Iako je sustav vaučera donio velika poboljšanja u sustavu stjecanja mikro ili djelomičnih kvalifikacija, **proces stjecanja pune kvalifikacije** na razini 3/4 (srednjoškolsko obrazovanje) još uvijek je predug i nije prilagođen odraslima (tj. sadrži predmete i sadržaje koji su inicijalno razvijeni za tinejdžere koji pristupaju tzv. redovitom obrazovanju u srednjim školama), što uvelike odvraća pojedince od pristupa tim

obrazovnim programima te im onemogućuje pristup daljnjim mogućnostima obrazovanja i učenja koje zahtijevaju HKO 3 ili 4. Osim toga, razvoj zelenih i digitalnih vještina nudi se putem vaučera, ali neproporcionalan broj sudionika zainteresiran je za digitalne vještine, a ne zelene vještine.

- Iako postoje neki programi osposobljavanja dostupni putem sustava vaučera koji **zahtijevaju samo HKO 1** – to je nerazmjerno nizak broj, što rezultira slabom vertikalnom mobilnošću polaznika. Osim toga, programi osposobljavanja koji se financiraju putem sustava vaučera odnose se samo na razvoj digitalnih ili zelenih vještina, čime se **ograničava raspon tema i kvalifikacija** koje se besplatno nude odraslima.
- **Formalne kvalifikacije ne mogu se steći priznavanjem neformalnog i informalnog učenja**, ali je u tijeku projekt OECD-a za uspostavu sustava validacije prethodnog učenja u Hrvatskoj<sup>3</sup>.

### Suradnja dionika u UP-u: uspješni mehanizmi suradnje, nedostajući dionici i nedostaci u suradnji

Intervjuirani su ključni hrvatski dionici u UP-u i obrazovanju odraslih na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. To uključuje javna tijela poput Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Ostali dionici na nacionalnoj razini koji su sudjelovali su udruge - Udruga ustanova za obrazovanje odraslih, Udruga za unapređenje ljudskih potencijala i obrazovanja odraslih pri Hrvatskoj gospodarskoj komori, Hrvatsko andragoško društvo i Hrvatska udruga poslodavaca. Intervjuirani su i razni pružatelji ALE usluga te regionalne/općinske podružnice nacionalnih udruga i tijela.

Nedostaci i izazovi u obrazovnom sustavu koje naglašavaju dionici, uključuju nedostatak vremena za radnike s niskim kvalifikacijama, odljev radne snage i neadekvatno ulaganje poslodavaca u razvoj svojih radnika. Ako poslodavci ne ulažu na odgovarajući način u razvoj radnika, možda će biti potreban daljnji angažman i zagovaranje kako bi ih se potaknulo da sudjeluju u naporima za usavršavanje. Usredotočenost na mikrokvilifikacije i digitalne kompetencije trebala bi se uskladiti s rastućim zahtjevima tržišta rada i osigurati relevantnost vještina koje se podučavaju. Postojeći sustav ne prepoznaje prethodno znanje, potreban je prošireni sustav vaučera, zahtijeva više medijske promocije za određena zanimanja i poboljšanje usmjeravanja odraslih osoba.

Kao što to dokazuju svi odgovori dionika, već postoji dobra mreža suradnje za rješavanje tih pitanja između relevantnih ministarstava, udruga ALE-a, službi za zapošljavanje, poslodavaca, sindikata i pružatelja ALE-a (npr. služba za zapošljavanje s relevantnim ministarstvima, poslodavcima i pružateljima ALE-a, poslodavcima s pružateljima ALE-a i relevantnim agencijama).

Dodatno, kako je naznačio jedan od dionika, kroz europske projekte i provedbu HKO-a, u posljednjih nekoliko godina značajno se povećala suradnja dionika, od tržišta rada do državnih

<sup>3</sup> <https://www.oecd.org/els/emp/skills-and-work/adult-learning/validation-prior-learning-croatia.htm>

institucija, posebice HZZ-a, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Suradnja se proširila i na europske institucije, posebno agencije (EACEA, CEDEFOP).

Važan nalaz u vezi s nedostacima u suradnji je da, iako se čini da svaki dionik identificira gdje pridonosi poboljšanju UP-a u Hrvatskoj, čini se da pronalaze druge dionike odgovorne za rješavanje problema, tj. imaju prijedloge o tome što treba učiniti i korake koje poduzimaju u tom smjeru, ali taj zadatak prvenstveno dodjeljuju nekom drugom dioniku. Čini se da dionici s većim nacionalnim dosegom vjeruju da dionici koji rade na lokalnoj razini mogu bolje doprijeti do pojedinaca i obrnuto.

To ukazuje na to da bi i dionici i njihova suradnja imali velike koristi od okupljanja, dijeljenja i ponovnog ocjenjivanja svojih uloga i očekivanja jedni od drugih. Jedan dionik čak je predložio osnivanje zajedničkog tijela koje bi uključivalo sve važne dionike. Dogovor o zajedničkoj strategiji mogao bi pomoći u osiguravanju zadovoljavanja potreba i rješavanja problema.

Za više informacija pogledajte **tablicu mapiranja dionika** [ovdje](#).

### **Ostala relevantna iskustva aktivacije/suradnje dionika**

U svim dionicima uključenima u Inicijativu UP pojavljuje se obrazac zajedničkih napora. Mnogi dionici aktivno surađuju jedni s drugima kako bi osmislili i proveli programe usavršavanja koji usklađuju obrazovanje sa zahtjevima tržišta rada. Te suradnje često uključuju traženje povećanih sredstava za potporu programima obrazovanja i osposobljavanja, s posebnim naglaskom na dodjelu sredstava za osposobljavanje za osnovne vještine i specijalizirane programe usmjerene na premošćivanje jaza u vještinama.

Zajednički cilj dionika je osigurati da ti programi budu osmišljeni s naglaskom na kvalitetu i relevantnost. Prepoznaju važnost prilagođenih programa koji se posebno bave jedinstvenim potrebama pojedinaca s niskim kvalifikacijama uz održavanje visokih standarda obrazovanja. Taj se fokus proteže na regulatorne okvire i priznavanje prethodnog učenja, gdje dionici rade na uspostavi smjernica koje osiguravaju učinkovitost programa i usklađenost s nacionalnim okvirom kvalifikacija.

Međutim, dionici su svjesni izazova u motiviranju pojedinaca s niskim kvalifikacijama na aktivno sudjelovanje u tim programima. Priznaju da je strategije angažmana potrebno poboljšati kako bi se prevladale prepreke upisu i sudjelovanju. Osim toga, neki dionici ističu izazove u smislu same suradnje. Komunikacija i koordinacija među različitim dionicima područja su kojima je potrebno posvetiti dodatnu pozornost kako bi se osigurala učinkovita suradnja i provedba.

Kako bi se suočili s tim izazovima, dionici se zalažu za promjene. Mnogi dionici naglašavaju uvođenje mikrokvalifikacija, poboljšane modele financiranja, pojednostavljene procese i poboljšane komunikacijske strategije. Prepoznaju da su podizanje svijesti i promicanje sudjelovanja u obrazovnim programima vitalni aspekti njihovih napora.

U središtu obveza dionika je cilj rješavanja nedostatka vještina u radnoj snazi. Dionici su posvećeni premošćivanju jaza između obrazovanja i potreba industrije, osiguravajući da je radna

snaga opremljena vještinama koje zahtijeva radno okruženje koje se brzo mijenja. Njihove inicijative usklađene su sa širim nacionalnim strategijama i politikama, kao što su Nacionalna strategija 2030. i druge inicijative za razvoj vještina, pokazujući svoju predanost podupiranju gospodarskog i društvenog napretka zemlje.

Ponavljajuća tema je naglasak na pristupu i inkluzivnosti. Dionici su predani pružanju mogućnosti obrazovanja i osposobljavanja koje zadovoljavaju pojedince s različitim razinama vještina i pozadinama. Ta predanost proizlazi iz vjerovanja u transformativnu moć obrazovanja, omogućujući pojedincima stjecanje vještina koje su im potrebne za uspjeh u karijeri i doprinos rastu i prosperitetu nacije.

### Kvalitativne informacije o procesu analize

Ukupno je intervjuirano 14 dionika, bilo osobno ili putem video poziva. Svakom se dioniku obratilo u zasebnom intervjuu (jedan-na-jedan). U proces je uključen širok raspon ključnih dionika – predstavnici relevantnih ministarstava, udruga ALE-a, službi za zapošljavanje, poslodavaca, sindikata i pružatelja ALE-a.

Dionici koji sudjeluju u procesu analize pokazali su hvalevrijednu razinu angažmana. Svojim doprinosom, pitanjima i promišljanjima aktivno su pridonijeli istraživanju putova usavršavanja u Hrvatskoj. Njihova spremnost na razmjenu iskustava, postavljanje relevantnih pitanja i promišljen odgovor na uvide naglašava njihovu visoku razinu uključenosti i istinski interes za razumijevanje složenosti oko inicijativa za usavršavanje.

Njihova spremnost da sudjeluju u procesu analize, kao i odgovori dani tijekom intervjua, ukazuju na to da postoji dobra, već uspostavljena suradnja među dionicima, ali da bi se ona mogla ojačati boljom i kontinuiranom komunikacijom te jasnijom podjelom odgovornosti kada je riječ o rješavanju prepreka/načina usavršavanja odraslih.

Osim uključivanja većeg broja dionika u sljedeće projektne korake, nadamo se da ćemo uključiti iste sudionike kako bismo potaknuli bolje umrežavanje među njima i podržali ih u osmišljavanju rješenja i ublažavanju strategija za identificirane prepreke putovima usavršavanja u Hrvatskoj.

### Dobre prakse:

*Napomena: „Dobre prakse” definiraju se, u ovom kontekstu, kao strategije, pristupi i/ili aktivnosti koje su se kroz istraživanje i/ili evaluaciju pokazale učinkovitima, učinkovitima, održivima i/ili prenosivima te koje pouzdano dovode do željenog rezultata u podržavanju identifikacije, angažmana, predanosti dionika, kao i suradnje među njima, s posebnim osvrtom na inicijativu UP. Dobre prakse mogu biti lokalne, regionalne, nacionalne ili međunarodne.*

Dobre prakse istaknule su važnost pružanja prilagođenih, interaktivnih i zanimljivih iskustava učenja za pojedince s niskim kvalifikacijama. Pružatelji ALE-a trebali bi prilagoditi nastavne metode potrebama odraslih učenika, promičući praktične vještine relevantne za njihova željena zanimanja. Nudeći fleksibilnu satnicu, psihosocijalnu podršku i pojednostavljene procese upisa, institucije mogu povećati samopouzdanje, motivaciju i zadržavanje učenika.

Osim toga, dobre prakse uključuju osmišljavanje programa osposobljavanja prilagođenih potrebama poslodavaca, njihovo uključivanje u razvoj kurikuluma i olakšavanje mogućnosti

praktičnog osposobljavanja. Zajednički naponi između pružatelja ALE-a, službe za zapošljavanje i poslodavaca mogu poboljšati zapošljivost učenika i uskladiti obuku sa zahtjevima industrije.

Polovica ispitanih dionika spomenula je i *projekt* Zaželi. 'Zaželi - program zapošljavanja žena' financiran je u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020 iz Europskog socijalnog fonda. Projekt su provodile jedinice lokalne samouprave i udruge u trajanju do 30 mjeseci, a namijenjen je zapošljavanju žena u nepovoljnom položaju na tržištu rada, s naglaskom na žene starije od 50 godina, žene s najvišim završenim srednjim obrazovanjem, žene s invaliditetom, žene žrtve trgovine ljudima, liječene ovisnice o drogama, žene žrtve nasilja u obitelji, beskućnice.

Kroz 'Zaželi - program zapošljavanja žena' i njegove tri faze provedbe, uspješno je financirano ukupno 1.184 projekata. Zaposleno je više od 22,5 tisuća žena koje su pružale usluge podrške i skrbi za gotovo 130 tisuća starijih i/ili nemoćnih osoba, što svjedoči o važnosti i učinkovitosti programa u jačanju socijalne kohezije i pružanju potrebne skrbi i pažnje najugroženijim skupinama društva.

Jedan od dionika također je pohvalio ASOO -ovu nacionalnu kampanju Tjedan cjeloživotnog učenja kroz koju se građani informiraju o važnosti obrazovanja i učenja i koja traje više od 15 godina. Okosnica svakog od Tjedna cjeloživotnog učenja je informiranje građana o načinima na koje mogu postati dio procesa cjeloživotnog učenja te motiviranje građana za isto. Kampanja se razvijala tijekom godina: broj aktivnosti, područja provedbe i uključenih institucija je porastao, uključenost ključnih dionika je ojačana i – što je najvažnije – broj građana koji sudjeluju je u stalnom porastu. Tijekom kampanje građani su u mogućnosti posjetiti besplatne radionice, predavanja, okrugle stolove i slične događaje; brojne institucije otvaraju svoja vrata i upoznaju potencijalne učenike sa svojim obrazovnim programima.

### Prioriteti za savjetovanja

1. Okupljanje istih dionika koji su sudjelovali u ovom krugu intervjua, ali pokušavaju uključiti predstavnike lokalnih općina/vlada jer imaju veliki utjecaj na lokalnoj razini, ali većina dionika spominje rijetku razinu suradnje
2. Rasprava o tome koje strategije motivacije, promocije i usmjeravanja mogu biti uvedene ili poboljšane, kao i tko igra kakvu ulogu u procesu/razgraničenju odgovornosti
3. Rasprava o tome kako sustav UP učiniti vertikalno mobilnijim za odrasle osobe s HKO 1 ili bez kvalifikacije
4. Rasprava o mogućem proširenju mikrokvifikacija na različite vještine, ne samo zelene i digitalne

### Literatura

Zakon o obrazovanju odraslih, 2021., Hrvatski sabor, Hrvatska.

Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (2023.) *Hrvatski nacionalni kvalifikacijski okvir*. Dostupno na: <https://www.cedefop.europa.eu/files/2021-09/Croatia-nqf-country-page.jpg> (pristupljeno: 17. srpnja 2023.).



Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (2022.) *Hrvatska: praćenje hrvatskog registra kvalifikacijskog okvira*. Dostupno na:

<https://www.cedefop.europa.eu/en/news/croatia-follow-croatian-qualifications-framework-register> (pristupljeno: 17. srpnja 2023.).

Registar hrvatskog kvalifikacijskog okvira (2023.) *Uvod*. Dostupno na:

<https://hko.srce.hr/registar/> (pristupljeno: 6. srpnja 2023.).

Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (2023.) *Uspostava sustava validacije prethodnog učenja u Hrvatskoj*. Dostupno na: <https://www.oecd.org/els/emp/skills-and-work/adult-learning/validation-prior-learning-croatia.htm> (pristupljeno: 17. srpnja 2023.).